

Ийгириманчи аср маънавият йўлига ilk қадамларини ташлаш билан жаҳон тамаддули (цивилизацияси)га ажойиб талантларини етказиб берди. Жаҳонни хайратга солувчи ана шундай ноёб қобилиятлардан бири — асрнинг буюк олим Чингиз Айтматовдир.

Олло тооло ўз балалари орасидан буюк шахсларни яратар экан, уларни, аввало, қайсар одам бўлса ўзи ер устида бини қилган «Донтенинг дўзах»дан бир бора хай-доб ўтса, ажаб эмас. Хатто Яратоннинг Расули бўлган Пайгамбар олайхиссалом ҳам бу «марҳаматдан бебоҳ-ра қолмаган» дейишди.

Жаҳонни қуроли билан эмас, қалами билан «забт этган» бутунги Чингиз Айтматовимиз ҳам болаликда бу «дўзах»нинг оловли, тиканли сўкмоғидан ўтишга мажбур бўлган.

Манас тоғи этагида, Талас сувининг бўйида Шакар деган овулда туғилган бўлажак машхур ёзувчининг отаси Туракул ога Айтматов, онаси Нағима опа ўз даврининг са-воуи кучли, ақл-идрокли, маданиятли кишилари бўлган. Юқори лавозимларда ишлаб, Москвада Қизил профессура институтида тахсил олаётган Туракул ога 1937 йили Сталин қатагонининг қурбони бўлади. «Халқ душ-мани»нинг оила аъзолари хурлиниб, Нағима опа бо-лаларини эргаштириб, ша-ҳардан Шакар овулига, қайинотасининг қўлига келади. «Мен болалигимдан бошлаб меҳнатга ўргандим. 10 ёшимда деҳ-қончилик машаққатлари-ни тотибдим. Ҳаётинг тур-ли қийинчиликларини кўрдим. Отасиз қолган тўрт болаининг қаттиси мен эдим», деб ёзди Чингиз ога.

Турмуш қийинчиликла-рига қарамастан, Нағима опа қандай бўлмасин, бо-лаларини ўқитиш, са-воуи қилиш учун елиб-югу-ради ва Чингиз рус мак-табида ўқиниш давом эт-тирди. Уруш пайтида 14 яшар бола овул Кенгаши қотиби, солиқ назоратчи-си, худлас, қандай иш дў-келмасин, ишлашга, меҳ-нат қилишга мажбур бўла-ди.

Урушдан кейинги оғир йилларда эса Жамбул ве-теринария техникуминини, қишлоқ хўжалиги инсти-тутини тугалаб, Москва-

даги Олий адабий курслар-да тахсил олади. Сўнгра «Ли-тературний Киргизстан» журналининг муҳаррири,

Эхтиром

шолмайди, олға юришининг ҳам ҳеч илоҳи йўқ. Мана, одамзотнинг бугунги фоже-аси! Қолаверса, бу асарда-гайда ўз қалбини замондош-ларига теран ишонч билан очган Толстойча мардикни мен давримизнинг бошқа китобларида асло кўрмаган-ман.

Чингиз Айтматовнинг

Луи Арагон эса бу мўъжаз қиссани «ҳозирги замоннинг Ромео ва Жульеттаси» деб мақтди ва француз тилига таржима қилиб, нашр эттир-ди.

«Алвидо, Гулсар!» қисса-си орқали адиб халқдан аж-ралган совет раҳбарлик ту-зумининг юзидан ниқобини тортиб олади. Шунда «ком-мунист раҳбарни камситди» деб шовқин солишди. Лекин даврининг аччиқ ҳақиқатини тасвирлаган асар сифатида халқ унга юксак баҳо берди.

Ибройим ЮСУПОВ,
Ўзбекистон ва Қорақалпоғистон халқ шоири

ЖАҲОННИ ЗАБТ ЭТГАН ЧИНГИЗ

беш йил давомида «Правда» газетасининг муҳбири, Қир-ғизистон кинематографчилар уюшмасининг, Ўзбекилар ташкилотининг раиси бўлди.

Чингиз Айтматов ҳозир Брюсселда яшайди: шу ат-рофдаги бир қанча Оврупо мамлакатларида Қирғизис-тоннинг элчиси бўлиб хиз-мат қилади. Уни бутун дунё билди ва давримизнинг буюк ёзувчиси деб тан олади. 70 йиллик юбилейини дунё миқёсида кенг нишон-лашни Бирлашган Миллат-лар Ташкилоти тақдир қил-ган.

Чингиз Айтматовнинг дастлабки ёзган қиссалари орасида айниқса, «Жамила» бирданига қаҳқоқдай ярқ этиб, уни дунёга танитди. Ундан кейинги «Алвидо, Гулсар!», «Момо Ер», «Оқ кема», «Асрга татигулик кун», «Кунда», «Қор кўчган Кассандра» каби асарлари-нинг барчаси дунёнинг жуда кўп тилларига таржима қилиниб, жаҳон китобсевар-ларининг қалбидан чуқур жой олди. Унинг атоқли қозоқ шоири Мухтор Шах-нов билан ҳамкорликда ёз-ган «Ерқовоқда йилган овчи» китобини — манман-ликка берилган одамзотнинг тавба-хазаруси дейиш мум-кин. Ҳудосини унутиб, ўлжа кетидан қувиб юриб, овчи-тик жар лабиди қояга ке-либ қолади. Тушай деса, ту-

юқоридан номлари тилга олинган ҳар бир китобида Инсон ва Давр, унинг энг асосий муаммоларининг ҳақиқий тасвирини қўриб, қалбнинг титрайди. Ҳақиқатнинг юзига тик бо-қувчи, инсоннинг маънавий оламига, унинг руҳиятига бу қалар чуқур шўнғиб ижод қилувчи бундай мусавирни, жасур ва доно ёзувчини то-пиш қийин. «Социалистик реализм»нинг темир бурун-диқ солинган, коммунистик мафқураининг қаттол цензу-раси остида яшаган кўп мил-латли совет адабиётининг бир қолпидаги андозалари «жинкучлар» (лабиринтла-ридан ўзининг «оқ кема»-сини адаштиради, қояларга урмай, омон олиб ўтиб, очиқ уммонга чиқмоқ учун фақат ва фақат Айтматов бўлиш керак. Шунинг учун ҳам, унинг ҳар бир асари катта шов-шувларга сабабчи бўлиб, ҳар гал Гулсарни оти-либ чиқиб, бош муқофотни олиб ўтаверали.

Совет адабиётида хатто инсон муҳаббатини тасвир-лаш учун ҳам махсус андо-залар мавжуд бўлиб, яратил-миш катта-кичик, ҳар бир асар мана шу андозалар қолпидан тирюкча ҳам четга чиқмаслиги лозим эди. «Фронт жангчисининг оила-сини бузган» «аллақандай Жамилани улугладинг» деб айблашди буюк ёзувчини.

«Асрга татигулик кун» ки-тобида инсондаги одамгар-чилик фазилатларининг бу-зилиши, ота-боболар руҳи-ни оёқ-ости қилиш, манқур-лик иллатининг фожеа-ларини шу қадар ишонарлиқ тасвирландики, хатто мана шу асар тугайди дунё халқ-лари дугайида «манқур» сўзи пайдо бўлди.

Жаллодлар инсон боши-ни қўйиб чопадиган, қасоб-лар гўшт майдалайдиган тўнка очинчи қорақалпоқ-лар «жон оғоч», ўзбеклар «кунда», руслар эса «плаха» дейишди. Чингиз Айтма-товнинг шу номли асари яратилганда ҳали совет ҳудудида «наркомания», «уюшган жиноятчилик» каби иборалар унчалик кўп учра-мас эди. Ҳозир-чи! Бу — ба-шоратчи адибнинг одамлар-га қарата: «Бир балои офат келмоқда, ундан эҳтиёт бўлинг!», деб бутун дунё жа-моатчилигини уйғоқликка чақирувчи ундави эди. Бу асарни ҳам жаҳон афкор ом-маси қизгин иштиёқ билан кутиб олди.

Шунингдек, Чингиз Айт-матовнинг жамоат арбоби сифатидаги фидойи хизмат-лари, унинг ҳозиржабоб пуб-лицистикаси ҳам дунё халқ-ларининг меҳрини қозонган. У катта минбарлардан туриб маъруза қилганда ҳам, ма-қола ёзганда ҳам, ҳозирги даврнинг энг катта, энг му-

ҳим муаммоларини, асов от мисол қилишдан тутиб, уларни ҳал қилишнинг ҳеч қимнинг эсига келма-ган ечимларини топиб бе-ради.

Қирғизистоннинг Ола-тови, узоқдан назар сол-санг, ўзининг булутларга бурканган буюклиги бил-дан кўнглига гўлгула солади. Аммо ақиллаш-санг, у сени турли ёввойи гуллар қоллаган иссиқ бағрига тортиб, эркалаб, кўнглингда шоирона илҳ-омлар қўзғатади. Худди шундай буюк-лигидан, салобатдан одам ҳаяжонга туша-диган Чингиз Айтма-тов билан бир бор суҳбатлашсангиз, қаршингизда чина-кам доно, меҳрибон ва оққўнғил, гўзал бир инсон турганли-гидан хайратга туша-сиз.

Етмишчилик йил-ларнинг бир қиш оқсо-мида Чингиз ога бизни-га келди. Бу унинг ilk бор ташрифи эди. Икки-миз тун бўйи суҳбатга бе-рилиб, тонг оқарганини ҳам сезмай қолдими. Чингиз ога бундан кейин ҳам, Бердақнинг 150 йил-лик маъракасига келди. У қорақалпоқ халқининг, унинг адабиётининг ривож-ини тилаб, бизларни ҳамини бағрига тортиб яшайди, оғалик ақлини айтиб, донолик маслаҳат-ларини беради.

У Нукусга иккинчи бор келганда «Қорақалпоғи-стон тарихи»ни топиб бе-ришни сўради. Илтмоси-ни бажо келтирдик. Шун-да у «Бунинг иккинчи жилдини ташлаб кетсам, хафа бўлмайман», — деб кулди. «Қирғиз тарихи-нинг ҳам иккинчи жил-дини ўқимайман», — деди. Бунинг маъноси шундоқ ҳам тушунарли эди...

Бизлар гарчи ёшимиз жиҳатидан тенгқур бўлсак-да, унинг йўли улуг. Шунинг учун «Чин-гиз ога» деймиз. У яқин-да матбуотда берган бир интервьюсида «Бахiana» деган янги романини ёзиб тугатганини айтибди. Унинг нима ёзса ҳам дунё адабиёти хазинасидан ўрин олажаги шубҳасиз.

МУШОИРА ЭТАДИ ДАВОМ

Эллиққалта туман ҳоким-лиги, «Халқ сўзи» газетаси, Отажон Худойшукров халқа-ро жағмараси, Қорақалпоғи-стон Ёзувчилар уюшмаси Наврўз айёми кунларида Бўстон шаҳрида «Мушоира этади давом» номи шерьати байрами ўтказилган бўлди.

Шерьат байрамини мамла-катимизнинг атоқли шоирла-ри, ёзувчилари, маданият на-моёндалари тақдир этилади. Айни пайтда туманда яшаб ижод қилётган ёш қаламкаш-

лар асарлари сараланиб, ма-хсус тайёрланадиган баёлар-га тақдим этилади.

— Таабирга тайёргарлик-ни бошлаб юбордик, — деди Эллиққалта тумани ҳокими Уринбосари, Отажон Худой-шукров халқро жағмараси раиси Фарҳод Ибодулдас.

— Деҳқонларимиз ерга уруғ сочишни мушоирадан, маъ-навият байрамидан бошласа-лар хайрли бўлади, деб ўйлайман.

Ўз муҳбиримиз.

МУРУВВАТ САВОБНИНГ БОЛАСИ

«Соғлом авлод учун» жағ-марасининг Тошкент вилояти бўлими скрининг маркази ши-фокорлари сўнги икки ойда саккиз миңдан зиёд қаҳлоқ қонини текширувдан ўтказди-лар.

— Ўтган йилнинг ноябр ой-ида фаолиятини бошлаган мар-каз зиммасига 1997-2000 йил-ларга мўлжалланган, болалар-да турма хасталиқларини до-волаш қаратилган «Она ва бола скрининг» давлат дастурини вилоятда амалга ошириш ва-зифаси юклатилган, — деди марказ бош шифокори Леонид Исakov. — Шу мақсадда ши-фохона Финляндиядан келти-рилган 47 миң 500 долларлик қийматга тенг бўлган замона-вий тиббий ускуналар билан жиҳозланди. Унга яқин мута-хассисларнинг чет элларда ма-лака ошириб келдилар. Шу-нингдек, марказимиз ходимла-

ри «Амбуланс» тиббий-ижти-моий ердан гуруҳи шифокор-лари билан ҳамкорликда ви-лоятнинг чекка қишлоқларида ҳам бўлиб, 1620 та оилани тиб-бий кўришдан ўтказишда қат-нашди.

— Соғлом авлод йилда меҳр-муруват, инсонпарвар-лик ёрдами қўратиб истиғи-ни билдирган ташкилотлар, қорхоналар маблағларини яро-на мақсадга, ёш авлодни ҳар томонлама камол топишига ҳисса қўшиш учун марказ фа-олиятини кенгайтириш режа-лаштирилган, — деди бош ши-фокор. — Ҳозирда ТошДЖ-даги икки қаватли бинони таъ-мирлаш ишлари бошлаб жо-рилади. Тошкент вилояти ҳокимлиги эзгу ишга бош қўшиб, ўн миллион сўм пул ажратди.

«Туркистон-пресс».

Бошига дўпни қийган йилчилар эртага али бўлади, Алтомиш бўлади. Юрт шони-шаънатини гурури янглиб банди қўтарари. — Дўпни қийган азиз бошига омон бўсин, — дея ният қилади сурхондарёлик Бахтиёржон Қурбонов ўғилларига дўпни қийдираб экан.

Тоҳиржон ҲАМРОҚУЛОВ олган сурат.

ХАТОСИНИ ТОПИНИ

Олмониянинг Штутгарт шаҳридаги нашриётлардан бири саҳифалари хатоларга бой бўлган ўқув китобини босмадан чиқарди. Бундан асосий мақсад — ўқувчи билимини текширишди. Ўқувчи китобдаги хатолар-ни қизил қалам билан тўғрилайди, қимнинг кито-би кўпроқ «бўялган» бўлса, ўша ўқувчининг билими ду-руст эканлиги биланади.

МУСИҚА УЧУН ФИЛГА ҲАҚ

Лиссабондаги ҳайвонот боғининг хизматчилари филлардан бирининг алоҳи-да қобилияти борлигини се-зиб қўлишди ва унга бир неча ҳафта ичда ўзининг овқати учун ўзи пул топи-ши ўргатишди.

Томошбинлар қафас ичига таंगा ташласалар фил хартуми билан бир неча кўнғироқ қатор илб қўйил-ган арқонини тортади. Шу йўл билан у ҳафта мобай-нида кунданлик овқати учун етарли маблағ тўплайди.

СТАКАНДАН ҚУРИЛГАН МИНОРА

Швейцариялик пенсио-нер Дан Вестерляк 3654 та стакандан пирамида шакли-да минорача ясади. Дан бу билан аввалги рекордани ян-гиллади, ўшанда 2758 та ста-кандан пирамида ясалган эди.

ОЛТИН БОШ КЕРАК

Дўрмондаги Ёзувчилар боғида шоир Рауф Парпи билан бир-икки ёш қаламкашлар ту-рунлашиб ўтирганмишда адиб Саня Аҳмад ўз боғидан чиқиб келиб, давранига қўшил-ди. Албатта, суҳбатта янада жон қириб, ҳазил-муйтойба бошланди. Устоз олис ва яқин йилларни, мураббий ва дўстларини хо-тирлади.

Боғдан чиқиб бораётганимизда кўпчи-на бир нарсалар ёзиб юрадиган огайинимиз маъ-лум ва машхур боққа кўз тикиб: — Шу уйда бир кеча тунасам «Саробдек роман, «Келинлар кўзголон»дек пьеса ёзган бўлардим?! — деб қолди.

Шунда ҳамроҳларидан бири ҳозиржабоб-лик билан: — Бунинг учун Қаҳқор домла билан Саня Аҳмад аханидек олтин бош керак, қалла-варам! — деди.

ОШИҚ ЭРКИННИНГ ЭСИГА ТУШДИ

Тўртта республика халқ артисти, Ҳамза номдаги Ўзбекистон Давлат муқофоти соҳиби бўлган ҳофиз оғамиз Отажон Худойшукров хоти-расига бағишланган танлов уч қўнғил давом этди. Танлов ниҳоясида меҳ-монларга бир пилладан қў берилди. Даврада Ўзбекистон халқ артисти Му-яясар Раззоқова, Ўзбекистонда хиз-мат қўратган артист Раҳматжон Кур-бонов, бошқа қатор хонандалар, қаламкашлар, танлов меъзобини ўти-рар, Ўзбекистон, Қорақалпоғистон, Туркманистон халқ артисти Ортиқ Отажонов ажойиб бир қўшиқни қуй-лай бошлаган эди.

Қўшиқ бошлангани билан чой хўп-лаб ўтирган шоир Ошиқ Эркин-нинг юз ифодаси ўзгарди, чап қўли-

нинг кўрсаткич бармоғини пешона-сига тираб, ниманидир жиддий тусда ўйлай кетди. Давралари бир-икки киши ўзаро гапта берилган эди, бош меъзон — Эллиққалта тумани ҳоким-и, иқтисод фаилари номзоди Нетьма-тулла Худойбергенов:

— Бир илтмос бор: Ошиқ Эркин шерьи билан айтаётган шу қўшиқ-нин диққат билан тингласан! — деди баланд овозда.

Ҳалигина манглайи тиришиб, ўй-ининг тағига етолмай ўтирган Эркин ака қафти билан пешонасига бир урдил-ла, мен томонга энгашиб: — Узининки экан-ку! — деди жил-майиб...

Янгибоб ҚҲҲҚОРОВ.

Шифокор хузурида

инглиз олимлари Смит, Эндрю ва Лейдлоулар грипп ви-русини топишга муваффақ бўлишди. Грипп кўзгатувчи микроблар жуда майда бўлиб, уларни фақатгина электрон микроскоп билан кўриш мум-кин. Ҳозирги вақтда грипп вирусининг А, В, С сингари учта асосий тури маълум. Уларнинг ҳар бири мустақил равишда касаллик пайдо қилади. Гриппини бошдан ке-чирган бемор организмда ви-руснинг фақат шу турига ин-субатан ҳимоя модалари иш-

ясини тарқатуви бирдан-бир манбадан. У аксирганда, йалганда, бошқалар билан гаплашганда ва нафас олган-да оғиздан майда сулак зар-рачалари ҳавога сачрайди. Бундай пайтда вирус ташуви зарарчанар тўрт метр масофа-гага отилиши мумкин. Ҳаво орқали соғлом кишининг на-фас йўлларига тушган грипп вируслари ҳам тез орада бу ка-салликни келтириб чиқаради. Шунингдек, хаста одам билан кўл бериб қўришни, унинг бу-юмларидан фойдаланиш ҳам

бошланғич вақтда баъзан бе-морнинг кўнгли беҳузур бўлиб, боши айланади, айрим ҳолларда буриш ҳам қониши мумкин. Бу ўринда биз грипп касаллигининг энг кўп учрай-диган асосий аломатларини-гина баён қилдик, холос. Бир-ок у бошқароқ тарзда ҳам кетиши мумкин. Буни фақат врач аниқлайди.

Касаллик ўртача уч-етти кун давом этади. Бирок кей-инчалик ҳам оғир асоратлар қолдиради. Улардан энг ёмон зотилжам (ўпка янглиза-ниши) дир. Грипп вируслари баъзан юрак ва нерв система-сини ҳам шикастлайди. Шу-

чақирин керак. Беморнинг сочиғи, идиш-товоқлари ало-ҳида бўлиши, аксирганда бу-риш ва оғзини рўмолча билан бекитиши керак. Бемор ётган ўрни таркибидан хлорид дези-фекция аралашмаси билан хўланган латта ёрдамида ар-тиб, хонани тез-тез шамолла-тиб туриш тавсия этилади. Бе-морга қарайилган киши оғиз-бурнига дожа бозлам тутиши, қўлини тез-тез совулалб юши-зи зарур.

Бундай пайтда касал одам-нинг овқатланishi тартибига ҳам алоҳида аҳамият бериш лозим. Жўлдан, унга яқин ҳам бўладиган суял тевал-лар, витаминларга бой мева-лар бериш фойдаландир. Гриппни профилактика қилиш учун организмни чи-қиқтириш, баалантарбия маш-гулотлари билан мунтазам шуғулланиш керак. Шунинг-дек, эпидемия даврида барча жамоат транспорти воситаля-ри, савдо, озиқ-овқат ва таъ-лим-тарбия муассасалари хо-димларининг дока ниқоб та-қиб юришлари мажбурийдир. Аҳоли кўп йиғилган жой-ларда хоналар тез-тез шамол-латилади, поллар хлорид оҳаниннг кучис эритмасида ювилади ва мебел жиҳозлари артиб турилади.

Сўзининг ниҳоясида яна бир бор таъкидламоқчимиз: грипп хасталиғи қанчалик эн-гил бошланмасини, у айрим ҳолларда оғир асоратлар қол-дириши билан хавфлидир. Шу сабабли, бемор врач на-зоратиде бўлиши шарт. Биз юқориде тилга олган грипп эпидемиясига қарши ва са-нитария-профилактика тад-бирларини тўлиқ амалга оши-риш, хастайи ва жамоат жи-гиенасига оғишмай рияоз этиш унинг кенг тарқалиши олди-ни олишда жуда катта ёрдам беради.

«Халқ сўзи» муҳбири Фағур ШЕРМУҲАММАД суҳбатлашди.

ГРИППНИ ЕНГИШ МУМКИН

аҳолисининг даярли тўртдан бир қисмини ўз домига тор-тиди. Маълумотларнинг гувоҳ-лик беришича, у шу давр ичиде 20 миллионга яқин одамнинг ёстиғини қуритган. Яъни, грипп хасталиғи туфай-ли дунёдан кўз юмганлар сони биринчи жаҳон уруши-дан ҳалок бўлганлар сонидан ҳам кўп бўлган! 1857, 1874, 1880 йилларда ҳам грипп жуда кўп кишиларнинг умрига зар-мин бўлган эди. Яқундаги бораётган бизнинг асрими-зда ҳам турли йилларда тўрт маротаба ана шундай «олам-шуму!» эпидемиялар содир бўлган. Улар орасидеги давр 11-18 йилни ташкил қилади. Лекин бу вақт орасиде грипп эпидемияси ҳар бир-икки йилда маълум бир ҳудудда тақорланди туради...

Грипп эпидемияларининг тез-тез содир бўлиб туриши ва олимларнинг бу касаллик билан қандай шуғулланиш-ларига қарай, узоқ вақтлар-гача унинг ҳақиқий кўзгату-вчисини аниқлаш мушкул бўлди. Ниҳоят, 1933 йили

лаб чиқилди. Масалан, агар киши гриппини А тури билан оғриган бўлса, қийинчи-лик у В ёки С тури билан ҳам хасталаниши ҳеч гап эмас. Шу ўринда айтиш жо-изки, грипп вирусининг А тури ўзининг биологик ҳуе-риларини мутасили ўзгарти-риб туриши билан ҳам ниҳоят-да хавфлидир. Вируснинг барча турини одамлар ора-сида бир вақтининг ўзида аж-омайди. Бирок унинг яғни пайдо бўлган тури киши ву-жудидан олдинсини суриб чиқариб, ўзини эгаллаб ола-ди. Грипп кўзгатувчи вирус-ларининг шу тарзда алмаши-либ туриши оқибатиде янги вирусга қарши иммунитет ҳосил қилиб улгурмаган орга-низм у билан тезда хастала-нади. Дунёнинг қўнлаб ма-лакатларини қамраб олувчи улкан эпидемиялар шу йуси-нда содир бўлади.

— Грипп хасталиғининг одамларга қўшии сабаблари ҳақида ҳам тўхталсангиз? — Бемор грипп инфекци-

нигдек, у сил, ревматизм, юрак пороги каби хроник хасталиқларини ҳам ўзгаришти-риб юбориши мумкин. Бундай асоратлар сақланиб қолшиш грипп вирусларининг орга-низм қаршилик қўратмишдан да-лолат беради. Бир сўз билан айтганда, гриппни энгил ке-чадиган касаллик деб, унга инсубатан бепаро бўлиш му-лоқо нотўғридир.

— Ҳўн, бу хасталиқнинг олди-ни олиш учун нималарга эътибор бериш керак? — Шифокорлар томонидан гриппга қарши курашнинг кенг қўлмали тadbирлари иш-лаб чиқилган. Унга асосан даставвал мактаблар, бола-лар борчалари, яслилар, бо-лалар уйлари, ётоқхоналар ва бошқа тегишли муассасалар-да мазкур хасталик билан оғриган беморларни ўз вақ-тида аниқлаб, уларни соғлом кишилардан ажартириш керак. Грипп аломатлари аниқдан беморни алоҳида хонага ёт-қизиб, зудлик билан уйга врач

нигдек, у сил, ревматизм, юрак пороги каби хроник хасталиқларини ҳам ўзгаришти-риб юбориши мумкин. Бундай асоратлар сақланиб қолшиш грипп вирусларининг орга-низм қаршилик қўратмишдан да-лолат беради. Бир сўз билан айтганда, гриппни энгил ке-чадиган касаллик деб, унга инсубатан бепаро бўлиш му-лоқо нотўғридир.

— Ҳўн, бу хасталиқнинг олди-ни олиш учун нималарга эътибор бериш керак? — Шифокорлар томонидан гриппга қарши курашнинг кенг қўлмали тadbирлари иш-лаб чиқилган. Унга асосан даставвал мактаблар, бола-лар борчалари, яслилар, бо-лалар уйлари, ётоқхоналар ва бошқа тегишли муассасалар-да мазкур хасталик билан оғриган беморларни ўз вақ-тида аниқлаб, уларни соғлом кишилардан ажартириш керак. Грипп аломатлари аниқдан беморни алоҳида хонага ёт-қизиб, зудлик билан уйга врач

«ХАЛҚ СҮЗИ» «НАРОДНОЕ СЛОВО»

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши ва
Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир:
Аббосхон УСМОНОВ

Тахрир хайфати:

Э. БОЛИЕВ (масъул котиб — «Халқ сўзи»),
М. ЕГОРОВ (масъул котиб — «Народное слово»),
Ш. РИЗАЕВ,
С. ЗИНИН,
М. МИРАЛИМОВ,
С. МУҲИДИНОВ (бош муҳаррир ўринбосари — «Халқ сўзи»),
М. САФАРОВ,
Р. ФАРҲОДИЙ,
И. ХУДОЕВ,
И. ШОҒУЛОМОВ,
О. ҚАЙПБЕРГЕНОВ (бош муҳаррир ўринбосари — «Народное слово»),
Ҳ. ҲОШИМОВ.

БЎЛИМЛАР:

Ижтимоий-сиёсий ҳаёт — 133-57-34;
Хўқ — 136-07-94;
Иқтисодий — 136-36-65;
Қишлоқ хўжалиги — 136-37-85;
Маънавият ва маърифат — 136-35-60, 132-10-65;
Хатлар — 136-29-89, 133-07-48;
Фан, солиқчи соқлаш ва ижтимоий масалалар — 132-12-08;
Халқаро ҳаёт — 132-11-15;
Котибиат — 133-10-28;
Эълонлар — 136-09-25.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 00001

Буюртма Г — 017,
25163 нусxada босилди,
ҳажми — 2 табоқ,
Офсет усулида босилган.
Қоғоз бичими А—2

Газета PENTIUM-II компьютерда терилди ҳамда операторлар С. ЛУКИН ва Ж. ТОҒАЕВ томонидан саҳифаланди.</